

# Απαλλαγμένο από τυποποιημένες μανιέρες

**A**ν κοιτάξουμε την εργογραφία του Άλαν Έικμποργκ στα αγγλικά και τη συγκρίνουμε με τους τίτλους των ελληνικών παραστάσεων των έργων του, θα παρατηρήσουμε τις προσπάθειες των μεταφραστών να βρουν το ανάλογο της πρώτης (μέσα στον τίτλο) ριπής του χιούμορ του συγγραφέα με ελληνικά εκφραστικά μέσα. Έτσι το «Absurd Person Singular» αποδίδεται ως «Η αστική τάξη αστειεύεται», το «Bedroom Farce» ως «Μια νύχτα άνω κάτω», το «How the Other Half Loves» ως «Εμείς, αυτοί και οι άλλοι». Οι πρώτες χιουμοριστικές απώλειες ή, αν προτιμάτε, τα πρώτα πολιτισμικά χασματάκια είναι, πιστεύω, εμφανή. Η ίδια παρατήρηση ισχύει και για τον τίτλο «Άλλα λόγια ν' αγαπιόμαστε» που έδωσε η μεταφράστρια Χριστίνα Μπάμπου-Παγκουρέλη στο έργο του Έικμπορν «Relatively Speaking». Η δυσκολία στην απόδοση των αγγλικών τίτλων πολλαπλασιάζεται αν δούμε τα μεταφρασμένα κείμενα του Έικμπορν στην ολότητά τους. Ένας τρόπος να ξεπεραστεί αυτή η δυσκολία είναι να μην κυνηγηθεί η άπιαστη γοητεία του γλωσσικού χιούμορ, ούτε να τεθεί ως στόχος η ανάπλαση των αγγλικών κοινωνικών τύπων, αλλά να τηρηθεί η αρχιτεκτονική δομή του κειμένου, να βγουν ξεκάθαρες οι γραμμές των σχέσεων, να μεταφερθεί στη σκηνή ο ρυθμός της δράσης, να υπογραμμιστεί το παράλογο που δημιουργείται χάρη στην αλληλουχία των παρεξηγήσεων. Και οι χαρακτηρισ να γεννηθούν ξανά, όχι τόσο Άγγλοι πια, αλλά δημιουργήματα των κωμικών καταστάσεων.

Η προηγούμενη πρόταση-σιδηρόδρομος ας εκληφθεί και ως περιγραφή της μεθόδου που χρησιμοποίησε ο σκηνοθέτης Χρίστος Ζάνος στην παραγωγή της ΕΘΑΛ. Η ξεκάθαρη δομή, ο γρήγορος ρυθμός, το παράλογο στοιχείο, οι πολύ δουλεμένοι χαρακτήρες – ο σκηνοθέτης κατάφερε αυτά τα γνωρίσματα του κειμένου να είναι και χαρακτηριστικά της δικής του παράστασης. Ο καθένας από τα τέσσερα πρόσωπα του έργου δημιουργεί με βάση τα επιλεγμένα και παρεξηγημένα στοιχεία πραγματικότητας το δικό του παράλογο σύμπαν, ο καθένας διατηρεί τη δική του εκδοχή, τη δική του ερμηνεία των συμβάντων. Ο Ζάνος κατάφερε να σβηστούν οι τυποποιημένες μανιέρες, να βρεθεί η σωματική τους συμπεριφορά, να διευκρινιστεί η κωμική συνεισφορά του καθενός. Διαφορετικοί όσο και οι ρόλοι τους, η Μέλανη Στέλιου, ο Γιώργος Μουαϊμης, η Άντρια Ζένιου, ο Κωνσταντίνος Γαβριήλ πρέπει να είναι οι ίδιοι πολύ ικανοποιημένοι με το αποτέλεσμα.

**ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ**